

Petr Vilhelm

Husitská krása

Petr Vilhelm

PhDr. Petr Vilhelm (1952) vystudoval estetiku a dějiny umění na Univerzitě Karlově, publicista a vysokoškolský pedagog. Deset let, až do oranžové revoluce, strávil na Ukrajině. *...Byl to civilizační náraz, jehož katalyzační silou jsem začal jinak pohlížet na svět, člověka, sama sebe. Zřejmě ještě neodezněl, důkazem čehož je i Husitská krása, ačkoli sepsaná až po dalších deseti letech od návratu. Už sám název naznačuje, že o Ukrajinu nejde - spíše o jeden z kořenů češství resp. evropanství. Kořen stydlivě zanedbaný, nezaléváný, nepěstěný, ačkoli husitství patří k rodinnému stříbru české kultury a stojí u kolébky moderního západního světa. Husitská krása je o husitství dvě stě let od jeho vzniku. Není důležité, zda příběh Eliase Czecho Stonea je skutečnou historií, hlavní je otázka: v čem spočívá husitství dneška?...*

...Již delší dobu si myslím, že krása je souvztažnost přinášející libost. Husitská krása mi tuto definici zproblematizovala. Člověka napadne, zda bolest může být krásná. Je bolavá láska krásnou? Přiznávám, že Ukrajina je moji bolavou láskou. Kacířství, reformátorství - bolí....

Husitská krása

Měl organizovat kozáctvo proti Osmanovi – místo toho chtěl stvořit Nový svět. Ne za Atlantikem, ale mezi Dněstrem a Dněprem. Čech Elias dvě století po Husovi tančící na špici jehly mezi Istanbulem, Moskvou, Varšavou a Evropou v době utváření základů moderního světa ovšem také nastavuje zrcadlo evropské současnosti.

Petr Vilhelm

Husitská krása

2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Petr Vilhelm, 2015

© INDEART, 2015

www.indeart.cz

978-80-7519-092-5 (PDF)

Obsah

BENÁTSKÝ PROLOG
NOVÝ SVĚT
AVONSKÝ EPILOG

ČTĚTE ELEKTRONICKÉ KNIHY

Tatjaně

BENÁTSKÝ PROLOG

Nastavil tvář nesmělému únorovému slunci a pustil koně do loudavého kroku. Pusta jej nemíjela. Byl nehybnou tečkou v chaosu ostrůvků a jazyků zašlého sněhu v šedohnědé a žlutavé stepní trávě a rákosu. Pohyb se dal postřehnout jen díky ostře bílým oblakům plujících mu vstříc nad hlavou, díky cestě pod nohama adíky rozumu. Navečer už by mohli dorazit k Debrecénu. Tedy se hýbal v nehybnosti pustoty.

Po nekonečných dnech vlezlého větru, plískanic, ledovic, nočních mrazů, zkřehlých nohou a prstů, bolavého těla natáčel se bokem slunci a cítil, jak se mu od pravého ramene šíří dolu příslib tepla. Mimoděk pohlédl za sebe – Stas zachumlaný v kožichu podřimoval a jeho koník usilovně do každého kroku kýval hlavou, posiluje svoje nevědomé odhodlání. Koutkem úst nevěřícně sykl, on spát za jízdy nedokázal. Mělo by to být naopak. Stas je přeci jeho průvodcem, měl by se starat, aby jej dovedl až tam, měl by jet první, vybírat noclehy, nabízet zastávky. Ó né, smál se dobrosrdečně, on je přeci sluha a pán jezdí vpředu. Přemýšlel, jestli ta dobrosrdečnost je jen maskou a ve smíchem svítícím pohledu se neskrývá to nevyslovené: jen si hraj na pána, já tě přeci mám jen hlídat. A toto rozdělení úloh určilo i jejich spolužití. On se staral, rozhodoval, Stas podřimoval, jedl, pil a vykonával. Svoje štěstí podtrhoval nečekanými výrony zpěvu, oznamujících, že právě procitl, že dobře pojedl, že začíná cítit domovinu. Tehdy se mu vybavovaly popěvky jeho rusínské chůvy i to, jak mu matka kdysi dávno šeptávala do vlásků Eliášku, andělíčku můj v té výjimečné řeči Čechů, z kterých pocházela.

Stas zase pocházel z polského Sambiru a byl mu vděčný, když vyžadoval, aby s ním mluvil svým rodným jazykem. „Nejsem ale Polák, jsem opravdový Slovan. Vychovaný v pravé víře a mluvící pravým slovanským jazykem.“

Před třemi nedělemi, když spolu vyjížděli z Terstu, si připadal jako vržený do jiného světa. Přes otcovu němčinu, seminární latinu, hebrejštinu, řečtinu,

zapomenutou češtinu a pak hlavně italštinu z Padovy a Benátek se topil v jiných melodiích, názvucích, občas dokázal uchopit nějaké slovíčko a marně vzpomínal, zda je poprvé slyšel od chůvy, matky, nebo od prastrýce v českých Stvolínkách, kde strávil celých sedm let svého života.

Možná i odtud dal Stasovi ten pocit převahy, když se nechal jako dítě vodit po stezkách jeho jazyka, nechávaje si slůvka skloňovat, časovat a Stas se smál, když jej slyšel si slovíčka nahlas opakovat, dokud neměl pocit, podle Stasova smíchu mylný, že dosáhl správné výslovnosti.

„Poslyš, na tobě všichni poznají, že jsi Němec,“ marně mu vysvětloval, že „...palanicja – to není prostě palanica, tam je mjahenke cé na konci.....“ a mezi zuby otevřenými jakoby k úsměvu cedil pomalu a zřetelně filigránské „cja“ A poplácával jej velkodušně po stehnu, dávaje najevo, že nuance slovanského světa jsou pro cizince prostě nedostupné.

Naštěstí v srbských horách mrzlo až praštělo, takže stav, který jej poté přepadl, bylo možné vysvětlovat fyzikálně a ne existenciální melancholií, do které upadl s přemýšlením, co on to vlastně je – prostě cizinec? Kdo je druhorozený syn, kterého prostě poslali do světa, když nemá co zdědit? Otec Němec, matka Češka. Matka z husitského rodu, ale jako třetí dcera provdána pragmaticky za Němce katolíka, který se ovšem politicky zapletl, a tak přestoupil k protestantům a na počest tohoto kroku svého druhorozeného syna pokřtil starozákonním Elias. Po sedmi měsících, když tato kalkulace nevyšla, pokorně přijal velkorysou nabídku katolíka Rudolfa bojovat v Sedmihradsku s Turkem, aby si zachoval naději na záchranu zkonfiskovaného panství a v Sedmihradsku i nové získal. Na sedmihradské panství se s matkou stěhovali, až když mu šlo na osmý rok. Pak přišel ostřihomský seminář a po něm padovská univerzita, a po dvou letech války s Milánem Benátky.

Commandante Felipe tuhle konfesijně politickou historku o svém tajemníku s chutí vykládal po celých Benátkách – zdálo se, že pro funkci tajemníka člena Malé rady Benátek, pod kterého osobně spadal obchod

a diplomacie s Orientem, je tahle středoevropská bizarnost kvalifikačním předpokladem. V Benátkách byl v této historce prostě Ceco, žádný Němec.

Slovanské kvalifikaci se v očích Stase přiblížil, když si objasňovali původ jeho jména: Elias. „Hospodin, ty jsi Ilja!“ Už nebyl cizinec, byl Slovan, odrodilý, ale takřka náš. Byl přizván v širší okruh toho světa, kde se vyskytovaly nejkrásnější ženy, nejplodnější půda, nejkrásnější krajina, pravá víra, nejlepší kuchyně, nejpracovitější a nejpohostinnější lidé. A také největší bijci Turka. Tohle znal: každá země vidí svět po svém. Sasové, Uhři, Savojsi, Francouzi, Římané, Španělé, Řekové, Benátčané, Austrijci, Sicilané, Kypřani, Arméni. No jistě Ian, jeho přítel z Padovy, Skot, málem zapomněl. Jak chladivě zelené musí být Skotsko, když si vzpomene na jeho balady! Ale jakýma očima poměřoval svět on, Elias?

Slunce na chvíli překryl mrak, srovnal se v sedle a do další půlhodinky pobídl koně do klusu. Pohyb mu dělal dobře, vléval do něho energii a praktičnost. Pravačkou nahmátl v torně špalíček uzené ryby a s chutí se zakousl do šťavnatého masa. Suma sumárum: zanedlouho budou v polovině cesty, zpevněné tělo již nebolí, nezmrznou, za dva tři dny už bude na otcově panství. A bude dost času, aby přišel na to, jak se zakousnout do nového údělu – s jazykem si už poradí, hlavně opatrně s lidmi. To už přece zná. Ale kde udělal tu chybu, tu chybu v Benátkách? Halja, halja! uslyšel za sebou oblíbenou halekačku – Stas se probral a zase jej dohání...

Commandante Fellipe patřil mezi mocné Benátek, někteří říkali, že hýbe i dóžetem. Poprvé se s ním setkal jako kurýr v jedné soutěsce ústící do údolí Pádu. Předával mu naléhavou žádost o okamžitý vpád jeho jízdy do boku nepřítele. I přesto, že byl v sedle, bylo zřejmé, že je malý, sporý, s asketicky řezanou tváří, z které blýskaly živé černé oči. „Jak to tam vypadá,“ znělo konverzačně, ale on přesto s odpovědí nespíchal. Jako kurýr svůj úkol splnil. Proklouzl do ústí soutěsky ještě před francouzskou jízdou. Viděl její vlnící se přední voj, když tryskem zatáčel před nimi vzhůru po kamenité cestě. Ještě než spatřil benátskou

jízdu, si uvědomil, že oni jej viděli také. A ještě než uviděl Fellipeho, si uvědomil, že Francouzi nechali přešlapovat koně na místě. Žhavé oči se teď na něj upíraly až výhruzně. Měl by začít nějakou zdvořilostí, v Itálii obvyklou, místo toho se rozhlédl po skalách soutěsky a seskočil z koně.

„Myslím, že by stálo za to se rozhlédnout seshora.“ Teprve v té chvíli vrátil commandantu jeho pohled. Ten se rozhodoval rychle – svezl se se sedla, štěkl tři jména a v pěti se začali škrábat na vysoký útes. Nahoře, zpocení, hekající uviděli francouzskou jízdu na stejném místě proti proudu asi půl míle od ústí soutěsky. A pod nimi, v řídce zarostlém svahu sestupujícím k Pádu zakopanou dvacítku francouzských děl.

„Jatka by chtěli,“ ucedil commandante a poplácal jej po zádech. Dvě stě mužů pak odzadu podřezalo francouzské dělostřelce, zatímco benátská jízda na pádské rovině šaškovala před Francouzi tak dlouho, až je vyprovokovala předjet před hlavně jejich vlastních děl, teď ovšem již s benátskou obsluhou. Od „francouzských jatek“ byl pobočником commandanta a pak i jeho tajemníkem. Do Padovy na univerzitu se už nevrátil, jen se přijel rozloučit s Ianem, sbalil si svého Albertiho, Palladia, Platona, Ficina a završil tak cestu, na které opustil teologii, přešel k matematice, fyzice, Bože, jaký náraz to byl, když poprvé naslouchal Gallilemu, filozofii a právu a plně se ponořil do světských věcí správy. Jeník, jak Ianu s lehkou nonšalancí česky říkal, mu blahopřál ke skvostné kariéře: „Sice jsi platonik, ale právě proto ti předpovídám zárnou světskou dráhu – idealismus ve světě praxe je hybatelem ctižádosti. Tam, kde empirici pod hvězdou Aristotela rezignují, idealisté otevírají nové cesty.“

Začátky ovšemže měl kruté. Commandantův úřad čítal čtyři desítky lidí, byl tu majordomus, byl tu vedoucí kanceláře, účetní komora, obchodní kancelář; byl tu majetek rodiny a byly tu záležitosti republiky. Vše propojené, všichni žárlivě si střežící svá privilegia a hranice kompetencí. Byl vetřelcem, kterému se poštěstilo – zachránil commandantu kůži a ještě jej proslavil. Stoloval s rodinou, provázel commandanta do Rady, Ale počkej chlapečku, tady nemáš co dělat, tady je soukolí světa, kterému rozumíme jen my. Půl roku mlčel, pokud mluvil, pak jen

v otázkách. Po půl roce požádal o svolení plout s nákladem na Kypr a pak pro náklad až do Samsonu. Po návratu vyklidil velkou komoru za svoji kanceláří a stal se mnichem této cely. Po měsíci ji ukázal commandantovi: na třech stěnách byly zvětšené podrobné mapy benátského středozevního impéria, kde byly korouhvičkami zaznamenány aktuální itineráře lodí – benátských obchodních i vojenských i těch, řekněme neoficiálních, smluvních, podomních i pirátských. Jejich plánované trasy, jejich potvrzené polohy i nenadálé odchylky. Byly tu též benátské informační zdroje, oficiální i tajná „zastoupení“. Žlutě byla vyznačena chybějící místa v síti. Na velkých tabulích šikmo postavených pod stěnami s mapami pak byly zaznamenány opakované odchylky jednotlivých lodí, ohniska obchodních ztrát i podle druhů zboží.... Commandante vůbec neskrýval vzrušení, strávil prohlídkou celé odpoledne a další dny hned od rána jej ostřeloval dotazy. Došli k závěru, že tato síť vysvětluje až celou pětinu obchodních ztrát na území, které z velké části kontrolují Turci.

Pak začali modelovat situace. Pirátskými loděmi zahustili jedno teritorium, aby na sebe nalákaly tureckou flotilu, a vytvořily tak volné trasy pro obzvlášť cenné náklady; jindy naopak vlajkové benátské lodě se zbavily cenného nákladu v tajných překladištích a turecké lodě a celníci nacházeli jen zboží druhého i třetího řádu. Pak se vrhnul do mapy peněžních toků a jejich uzlových bodů – bank, investorů, spekulantů. Intuitivně cítil, že zatímco obchodní síť představuje krevní oběh, finanční síť tento oběh řídí a ovládá celý organismus, přičemž ona sama je tím nejcennějším zbožím a současně mocenskou pákou. Commandante byl nadšen. Komora se pro něj stala hračkou, magnetem, závislostí. Nikoli bezúčelným – desítka kapitanů lodí byla suspendována, některým dodavatelům byly ukončeny smlouvy, ti, kteří hráli s Benátkami i Turky najednou, dostali „čas na rozmyšlenou“, jeden z členů Malé rady odstoupil. Commanante zářil. On naopak chtěl ještě dál – podle toho, co jim donesli zvědové a partneři z Antverp, Amsterodamu, Benátky se zbavovali zboží příliš rychle. Místo, aby zboží dále zpracovávali, jen jej přeprodávali. Zarputile dokazoval, že Vlámové i Holanďané

získávají náskok jak před Benátkami, tak i Portugalci, a nejen tím, že měli volný přístup až do Indie, Číny, Nového světa.

Ano, tady jsi příliš přitlačil na pilu, říkal si teď, před Debrecénem, vzpomínaje na chlad commandantových černých očí. Ale v tom to nebylo, hned zavrhl možné vysvětlení toho, proč teď kluše na východ stále dál od skvělých Benátek.

Za další měsíc dostal velkou přijímací kancelář s dvěma postranními vchody – jedním procházel commandante, druhý, s těžkými kovanými dveřmi a třemi zámky, vedl do „komory“. Ve skutečnosti sálu, s obrovským stolem, mapami, tabulemi, registraturami, skrývajícemi všechno a všechny, co měli do činění s Benátkami. Nervové centrum. Přístup sem měli pouze on a commandante. Jeho přijímací kancelář se proměnila v síň audiencí. Připadal si jako vzácné zvíře v kleci. Přicházeli kapitáni lodí, dodavatelé i kupci, obchodní partneři. Samé obřadnosti, obchodní srdečnost. Návrhy žádné, ani stížnosti ani žádosti či prosby.... Jen se seznámit. Připomenout se drobným darem. Když dostal krásnou perletí vykládanou krabičku, v které objevil prvních dvacet zlatých, chtěl hned běžet za commandantem. Nakonec založil přihrádku s písemným seznamem darů i obnosů „sympatizantů“. Když měl prvních dvě stě zlatých, dal je do úschovy k Jeníkovi.

Jeník se smál: „Benátky odjakživa měli k Byzanci a Orientu nejbližší. Kolonka nákladů zahrnuje i cenu tvého postavení. Není to už věc etiky, ale kultury. Představ si, jakou nákladovou položku musí představovat commandante, když jeho tajemník je oceněn v desítkách. Udělals dobře, že jsi mu nic neřekl. Mohl by si myslet, že mu tím něco chceš naznačit. Takto má jistotu, že nejsi cizorodou součástíkou.“

Přátelská zdvořilost commandantovy rodiny se proměnila v laskavé přátelství, zjevného zejména u manželky Felipeho – jakoby v ní dozrálo uvědomění faktu, že ona se jmenuje stejně jako jeho matka, Veronika. Ona, které

Bůh dopřál jen dcery. Nejmladší, pětiletá Simonetta jej již dávno měla za staršího bratra a bez rozpaků si přisvojovala všechna práva jej okupovat. Po měsících rozpačitosti teď našel i přijatelnou polohu pro čtrnáctiletou Lauru i šestnáctiletou Kateřinu – dal jim najevo, že přijímá jejich hru na dospělé, hru a o nic víc než hru. Byl to pro něho způsob obrany – Laura se mu velice líbila. Langobardka, tak ji pro sebe říkal, ale cítil v ní především van hlubokých lesů tam daleko na severu, za Alpami. Světlá hnědovláska s šedivýma očima, které často vyhledávaly jeho pohled, půvabem štíhlosti, útlých ramínek, štíhlých dlouhých prstů a zrovna vypučelých jablek pevných prsů – styděl se za ty náznaky erotického zájmu. Jeník se smál, když se mu svěřoval s těmi svými „pedofilními“ sklony: „Ale jdi! Žena je ženou s prvními měsíčky a u mnoha národů jsou právě bytosti mezi dívkou a ženou považovány za největší lahůdku. Pít můžeš burčák, ročák, stejně jako sedmileté víno. Pít patoky – to je perverze!“

Katarína byla veskrze románská – samý plný ovál. Oválný obličej s výrazným oválem plných rtů, oválně klenuté obočí, smavá, s živou mimikou tváře i pohybů. Málokdy se dokázala zahledět zpříma, vždy v pohybu, takže její pohled byl vždy náznakem – zpod víčky, přes koutky. Nebyla svádivá, byla to její přirozenost. Byla krásným objektem, kterým se těšil, ale bez vzrušení. Nejvíce se mu líbila u snídaně. V jejím altu cítil slzy moře. Přinášela sebou závan každodenně obnovované svěžesti přírody, jakoby omytá rosou, s odpočinutou pletí a závanem rozkošnického tepla dívčího lože.

Postřehl, jak commandante žárlivě střežil jejich komunikaci i to, jak pochopil, že od něho se nemá čeho obávat. Dokonce mezi nimi vzniklo jakési mužské souznění k její kráse.

„Katarina je u mužů v mých zemích na severu velmi oblíbené jméno. Když Eros hrával svoje skladbičky, zcela jistě myslel na Katarínu. Byla to i oblíbená patronka Karla IV– nechal si ji vyřezat v tak krásném esovitém prohnutí figury, že její boky jej musely budit i ve spánku. Víš, jak u nás modelují její jméno? Ty variace zachycují všechny polohy citu, včetně těch nejvíce milostných, která nejlépe znějí šeptem.“ A začal napodobovat hlasem i mimikou Katy, Katynu,

Katku, Kátětku, Katušku, Káču, až kontrapunktem skončil u roztouženého: Kát'o! Děvčata se smíchem imitovala v italštině.

„A pro tebe jsem jaká z těch Katarín,“ zurčel její smích a blesky očí pátraly u papá, mamá, zda tato otázka je ještě přípustná.

Nechal jej doznít a pak nad pohárem vína s nevinným úsměvem pečlivě pronesl: „Když se napudruješ již k obědu, když je ještě ostré slunce, jsi pro mě německá Katy, když pudr změkčí světlo svící, dovedu si představit sbor milenců pod tvým oknem, jak šepotají Kát'o, ale když tě potkám ráno, ještě nenalícenou, jsi pro mě.... Kačenka.“

I nejstarší nepřístupně lhostejná Girolama překvapeně otevřela ústa a pro sebe se snažila vyslovit tu exotiku.

„Co byste čekali od venkovského balíka ze severu?“ naoko omluvně podotkl .

„Ale to je krásné!“ vykřikla Veronika, zatímco commandantovi jen zářily černé oči, jak se radoval nad veselím u stolu a děvčata překřičující se, stále opakovala to melodické slovo všelijak je pitvořice. Katarína mu pohledem děkovala. Od té doby se ovšem líčila jen k večeři a děvčata si často u něho ověřovala svůj vzhled.

Jeho problémem byla Gira. S temně rusým vodopádem kadeřavých vlasů, temně modrýma očima a alabastrovou pletí. Mlčenlivá, sebejistá, často karájící a odsuzující. Zřejmě zranitelná. Ale proč, kde a čím? Vzrušovala jej. A připouštěl si to. Nebyl jí posedlý, ale přitahovala jej. Byla pro něj metaforou Benátek. Metaforou, kterou ještě „nepřečetl“. Pamatoval si, když jej oslovila poprvé. To bylo tehdy, když se jej Veronika vyptávala na dojmy z Florencie. Z krásy Davida se vyznal s přípodotkem, že v jistém smyslu se David vlastně Florencii vysmívá.

„To město má divnou, nevitěznou duši – každý dům je pevností s labyrintem temných zákoutí, v úzkých uličkách cítíte podezřívavost, každý něco skrývá, křivolaké uličky vás mají odlákat na jiné místo, splést a dovést do uličky slepé. To město chce, abyste zabloudili. Přitom hned za hradbami je vše prosvětlené, tetelí se svěžestí, na rozdíl od Benátek suchým fluidem.“

„A Benátky nemají co skrývat?“ překvapivě zaútočila.

„Mají..... jako každé město, ale jsou přístavem, tedy místem, které zve k přistání, takže“ chvíli váhal... „, to musí činit rafinovaněji“.

„A jak to dělají Benátky?“

„Se svými nepřáteli nebojují, protože je k sobě připoutávají. Tady krásou, tady bohatstvím, tady sebevědomím, tady přívětivostí. A když už dojde na válku – každé hradby padnou, lepší je bojovat na území nepřítele“.

Podruhé zaútočila, jak jinak, když vystřelila:

„Jak se vlastně cítí šlechtic ve službách kupce?“ čímž vnesla očividnou nervozitu na místa, kde seděli commandante, Veronika i Katarína. Byl také překvapen, ale vzpomněl na Jeníkovo dobírání: „Čeká tě velká kariéra – můžeš ozdobit kupecký dům šlechtickým titulem, to se nosí.“

„Nikdy jsem....“ odmlčel se. „Promiňte, těžko hledám slova.“ Pak s prosbou pomoci v očích přešel od commandanta k Giře a poněkud bojovně odpověděl: „Nechci být nezdvořilý ani přezdvořilý, ale v tomto domě a mezi těmito lidmi mě nikdy nenapadlo o tom přemýšlet.“ Najednou mu došla hrůza té otázky – buď ho mají za aristokratické zvířátko ve své měšťanské kleci, nebo jsou to opravdu ti Jeníkovi snobi. Vydechl: „Jsem vděčen Osudu, že nejsem poddaným žádného krále, tyрана, despoty, že sloužím republice. A myslím, že právě tato služba věci společné, res publicae, je mírou, která určuje naši nobilitu. Upřímně řečeno se divím, že dcera commandanta Fellipecho klade takovou otázku.“

„Kladu, protože ta nobilita, jak říkáš, je příkládána jen mužům, zatímco ženy ji mohou získat jen sňatkem.“

„Vím, jak dobré máš učitele, že tvůj otec ti obstará každého lektora, jakého si budeš přát, a dovedu si představit ženu přímo ve službách Benátek,“ teď už cítil, že se nechal unést, ale ta zpropadená logika si žádala své.

„A jakou službu by si dovedl rádce mého otce pro takovou ženu představit,“ vysmívala se mu, ale vzrušením si proplétala prsty rukou.

Viděl, že commandante se přestal bavit a neklidnými prsty si pohrává s ubrouskem. Už ale nemohl ustoupit.

„Velvyslankyně Benátek.....u některého evropského dvora.....myslím.....Paříž... to by bylo velmi perspektivní.“ Viděl, že Veronika překvapením otevřela ústa, commandante odhodil ubrousek. Chtěl rychle dodat, že štěstí Benátek automaticky neznamená osobní štěstí pro jejího služebníka, ale místo toho slyšel sebe, jak říká: „Jde ale hlavně o to, jestli to, co člověk chce, jen vyslovuje, nebo za tím jde.“

Na commandanta se pro jistotu nedíval, ale poprvé se zahleděl do očí Giry – byly rozšířené, temné, bílá tvář ji znachověla, stejně jako lalůčky uší. Měl pocit, že odkryl závoj jejího ženského tajemství.

Situaci nečekaně zachraňovala Laura: „Papá, dovedeš si představit, že obědvám s francouzským králem a říkám mu, že červené víno se nedá pít jinak, než z benátského skla?“

Nazítrá se jej commandante v kanceláři klidným zkoumavým tónem ptal: „Tos myslel vážně... s Girou?“

„Sám sebe jsem překvapil, ale i teď bych odpověděl stejně. Je vzdělaná, francouzsky se prý učí výborně, inteligentní – Benátky v její osobě by byly nepřehlédnutelné.“

“Je to příliš odvážné. Nejen proto, že se bavíme o ženě, ale proto, že je to má dcera.“

Ucítil chladné ostří čepele pod tváří. „Nechal jsem se unést. Promiň, commandante.“

Klekání už odzvonilo, když ve tmě a notně prokřehlí, zajeli do palisádami obehnaného dvora. Zatímco on dohlížel na to, aby o koně bylo dobře postaráno, Stas již poroučel a nezakrytě smyslně škádlil děvečku. Když sedal za stůl, Stas už byl zcela pohroužen do záhybů šatů i těla, které se pozvolna rozehřívalo přemlouváním, drážděním i očekáváním nějaké odměny. Opět se přistihl, jak mu závidí. Navíc pocítil, že neměl ženu už víc jak měsíc. Když mu jiná dívka měnila

džbáněk za plný, dlouho ji sledoval, jak odcházela - boky pronášela jako svatá .Kateřina. Další džbáněk mu už dcera krčmáře přinesla až na pokoj – byl pozornému krčmáři vděčný.

Ráno mrzlo, že všechny zvuky se šířily daleko s jasným a vlastně povzbudivým praskotem. Stas halekal, upravoval si oděv a řemení a rychlými pohyby načechrával vlasy. Kohoutek, pomyslel si, ale i on se cítil dobře, lapaje ve vousech ještě vůni ženství Margity. Potěšilo jej, že se přišla ještě jednou lísnout. I po vyúčtování dokázala najít tu správnou míru intimity, možná předstírané, ale příjemné. Cítil se rád jako dobrý milenec a tuto kulturu tělesného uspokojení, která dokázala spojit potěšení s výdělkem, shledával jako očištnou – prastaře si žila v pórech světa svým životem bez ohledu na měnící se zvyklosti. V ohradě u krčmáře se mu zalíbil krásný ryzák: Nesmlouval a okřikl Stase, když ten se chtěl handrkovat. „V Debrecénu by tě stál o dvě zlatky víc. Margita ho zajížděla,“ dodal krčmář mručivým polohlasem. A v Benátkách dvakrát tolik, druhý kuň se bude vždycky hodit, pomyslel si on, a nahlas se zeptal: „Jak mu říká?“

„Margo“.

„Budu rád vzpomínat na vaši pohostinnost“. Měl dobrý pocit. Vždycky jej potěšil střípek poezie, vydobytý z prózy života. Debrecén už byl v dohledu.

„Takhle si mám představovat dům a la Palladio podle tebe?“ překvapila jej Gira jednou v jídelně před obědem a podávala mu kresbu. Vzpomněl si, jak před týdnem živě debatovali o letní rezidenci, jakou zřejmě commandante plánoval postavit. Tehdy se nechal unést a vyznal se z obdivu k božskému Andreovi. Byl překvapen, že na to myslela.

„Pěkná kresba a... krásná perla,“ získával čas, hledě na černou perlu v objetí dvou maličkých dlaní, zavěšenou na jemném zlatém řetízku kolem šije. V tmavé modři očí ji jiskřilo.

„Dárek od Ernesta. Kolekce...“ a blýskla mu před očima bílou ručkou zdobenou prstenem se stejnou černou perlou a motivem dlaní.

Tak Ernesto, obchodní partner commandanta z Terstu. Byl tu častým hostem a podle toho, že byl zván do domu, tak i významným. Vždycky přivážel dárky. Jeho nechávaly šperky chladným, ale tenhle měl myšlenku. Dovolila mu uchopit ruku a prohlížet si precizně provedené dlaně s krásně vypracovaným miniaturními prstíky objímajícími černou perlu. Ruku měla chladnou a ještě vlhkou voňavým krémem.

„Krása,“ vydechl upřímně do její zkoumavé tváře. Uvědomil si, že takhle zblízka jí ještě nikdy nebyl.

„Raději bych slyšela chválu na ten dům,“ vysmívala se mu.

Bože, ona se mnou snad koketuje! V hale naštěstí zazněl mnohohlasý hlahol hlasů a rodina za chvíli halasně posuzovala skicu domu. „A co o něm soudí náš arbiter elegantiae,“ škádlil jej commandante.

Uznale kýval hlavou: „Předně, pěkná kresba. Vzdušná, jemná. Pilastry běžící po celé výšce, karyatidy, proporce – všechno, jak má být. Palladianským mírám se vymykají jen okna – příliš úzká a příliš vysoká, ale vidíte, že domu to naopak dává štíhlou eleganci. Chtělo by to znát pozemek, na jakém má dům stát. Historii toho místa, jeho genius loci. Dům bude na hoře, ve svahu nebo v rovině? U řeky, u jezera nebo nad mořem? Pak také účel toho domu – je více určen pro reprezentaci nebo pro rodinný život, nebo sídlem, kam se sjíždí celý rod?“

Mohl si rovnou odpovídat a hovořit dlouho, architektura jej něčím přitahovala, něčím víc než jen uměním proporcí. Měl někde hluboko zasutou pohádkovou vizi krajiny poseté a zabydlené božími příbytky nebo jinak řečeno příbytky božích dětí a obraz měst jako božích obcí. Ale to bylo jeho tajemství a kdoví, jestli vůbec dá někomu do něj nahlédnout. Tu noc byl dlouho ve své „komoře“, ale nepracoval. Myslel na Giru.

Její chování k němu se změnilo. Katarína často odcházela od stolu s rozmrzelým výrazem, protože Gira ji brala iniciativu. I Veronika občas pohlédla na Giru s údivem. Commandante těmto hrátkám jakoby nevěnoval pozornost, jistý si už příslibem jeho loajality. Ke každé tabuli chodil teď rozechvělý v očekávání nějakého dalšího překvapení. Nejlépe se cítil v komoře, protože zpracovával mapu

jarní sezóny a s poradcem, vysloužilým kapitánem, zaznamenával sílu proudů, vliv bouří, měnící se větry na koordinaci desítek plavebních tras – chtěl, aby tato mapa byla co nejdokonalejší a eliminovala pokud možno všechny možné prodlevy, které mohly mít dalekosáhlé následky. Těžko pak u tabule vplouval do hovoru, nedokázal kloudně reagovat.

„Papá, ty nám našeho Ceca úplně zničíš! Už přestává i mluvit! Eliasi, svěříš se nám, jaké to pro muže jako ty je, být ženat s Benátkami?“ hrála si další ze svých etud.

„Svoji Venezii jsem ještě nepoznal, stále mě dokáže překvapovat,“ odbyl ji, ale pak si uvědomil, jak dvojmyslně to mohlo asi vyznít.

„Možná by ses měla zeptat sobotní noci, spíš než Eliase,“ ozvala se tiše Laura. Polilo jej horko a zatoužil vědět, jestli zrudnul, nebo je to jen jeho vnitřní pocit. Ano, nadcházela třetí sobota v měsíci, pravidelné setkání s přítelem Ianem, magistrem filozofie z Padovy. Moje lázně, říkal si.

Vyrážel hned po obědě, za městem bral svého ustájeného koně Tita a k večeru dorážel ke Carle, majitelce rozlehlé usedlosti kamenných budov s vysokými klenutými stropy, obrovskou kuchyní, která byla současně krčmou, tanečním sálem, obrovskou místností s desítkou ohromných kádí, sloužící jako lázně, v patře pak spousta pokojíků. V další budově bydlela Carla, v další pak byly krejčovské dílny s mnohačetným ženským osazenstvem a pak už stodoly, přístavky, přístřešky... Sjížděly se sem všechny komediantské společnosti, řada z nich zde zimovala. Bylo tu veselo, zejména o sobotách. A on s Jeníkem patřili ke stálým a oblíbeným štamgastům.

Carle bylo již notně přes čtyřicet, ale na rozdíl od zdejších žen ve stejném věku její tělo, byť typicky kypré, stále drželo tvar a její rty při uvítacím polibku ještě stále napovídaly, že líbat je má půvab ochutnávky přezrálého ovoce. Bývalé herečce daroval usedlost markýz Sebastian. „Pro mě opravdu svatý. Miloval mě snad dvacet let, až do své smrti. Když přede mnou klečel a rukama mi jel po stehnech na zadek, připadala jsem si jako jeho oltář.“

On ji zbožňoval a ona o něm prohlašovala, že v jejím útulku je to zcela jistě nejlepší milenec, stejně jako její Sebastian – ten také uctíval ženství pro ně samé.... „Drž se ženských, nezklamou tě, ony vycítí, že jsi na jejich straně.“

Oba s Jeníkem vždy žasli, jak sama osobnost Carly postačovala, aby se v tomto velkém společenství dodržovala tichá, nikdy nevyřčená pravidla hédonistického soužití. Ale ano, bývaly poprasky, vzryvy žárlivosti, opilecké výstupy, ale stejně rychle opadaly díky všeobjímající touze být spolu zadobře, nablízku, objímat, laskat navzdory tomu světu úskoků, chtivosti, sobectví, smrti tam venku. S Jeníkem nazývali toto místo klášterem sv. Sebastiana de Cameron – zdálo se jim, že tato hříčka asi nejlépe vystihuje tu boccacciovskou atmosféru, která tu vše prostupovala. Pro něho to současně byla škola erotiky a milování. Několikrát se mu zdálo, že je již zamilován, že z celého kosmického osudí právě teď potkal tu druhou část, která dokonale zapadá do té jeho. Ale dříve či později zazněla disonance a to, co zpočátku opomíjel, vědomě přehlížel, stále rostlo až k disharmonii. To jej dovedlo až k jakési umírněné skepsi. Díky ní objevoval, co by nehledal.

„Tvoje skepse je důsledkem odpovědnosti k možnostem monogamie,“ sarkasticky to komentoval Jeník. „Je optimistické, že ji ještě stále připouštíš.“

„Představ si ty tisíce hazardérů, kteří se žení a teprve po svatbě poznávají, s kým že to vlastně navždy a nerozlučně...“

“ S ženskou nejdříve do lázně!“ uzavřel rozmluvu rázně Jeník.

Naučil se ženy číst jako koňský handlíř kobyly – držení těla, chůze, pohyby, gesta, tvar rukou, nohou, mimika tváře, hlas a jeho modulace..... Až se za to styděl. Bože, a co duše!? Pak ovšem pochopil, že to vše vychází z duše.

S Carlou také učinil svoji první obchodní operaci. Velmi ho zajímalo, co vlastně její krejčovská manufaktura šije. Kostýmy pro herce, služebnictvo, maškary, slavnostní uniformy cechů. Ukazovala mu desítky kreseb – její synovec....

Zdály se mu skvostné. Nechal si u ní ušít dva obleky. Jeden jezdecký, celý z kůže, druhý do úřadu, jak říkal. Přivezl i látky. „Pěkné, drahé,“ mlaskla zálibně.

Když ji pak přivezl z Benátek kresby od synovce, které nakreslil podle jeho přání, dlouho je prohlížela: „Ani Francouz, ani Španěl, ani Benátčan... páníček Elias!“ utrousila uznale.

„A nechtěla bys obléknout benátské námořnictvo?“

„Na to jsem, zlatíčko, příliš slabá v kramflecích.“ Přesto mu za čas ukázala celou kolekci kreseb. Obrátil pár listů a věděl, že commandante bude zářit.

„Ale doprošovat se jich o plnou zálohu nebudu.“ Nechal ji hned tři sta zlatých, které původně vezl Ianovi do úschovy a za měsíc otevírala Carla za dalších jeho dvě stě zlatých svůj přijímací salón nedaleko svatého Marka.

Místo obvyklého polibku jej objímala jakoby jej chtěla uškrtit: „Do čeho jsem se to s tebou nechala navést? Na stará kolena jsem se nechala zjančit zajíčkem!“

Jeník byl bez sebe, když mu Elias musel vysvětlit, co znamená zdobný monogram se dvěma velkými C a miniaturním de uprostřed, kterým označovala všechny oděvy a který se skvěl už i na podšívce jeho vesty i kabátce. Vážně na něj pohlédl a se vši seriózností mu oznámil: „Carla de Cameron“.

Za půl roku mu vrátila pět set zlatých, o tři měsíce později mu vyplatila dalších pět set. Překvapeně na ni zíral.

„Tak to mezi společníky chodí,“ narovнала se a uhladila si šaty. Zdála se mu jiná, prsa v dekoltu se jí vypínala.

„Ty jsi omládl!“

„Naopak, jsem starší, ale přišla jsem k milenci. Sotva popadám dech.“

Tu sobotu obzvlášť' pospíchal. Hnal koně a sám přijel celý zpocený. Zatáhl Jeníka do kádě s vlažnou vodou a ještě než se s nimi přišla pozdravit Carla, požádal jej, zdali by v Padově nenašel nějakého zkušeného bankéře.

„Inkognito, nemůžu si dovolit vyzvídat pro Benátky. Přitom v Benátkách mně nikdo nezasvětlí a zdá se mi, že commandante ani nemá zájem, moje prosby jdou kolem něj. Čím víc vím, tím víc mám dojem, že ta opona, kterou mám zvednout, je hustší a těžší. Víš k čemu jsem došel? Mám dojem, že Turek všechny